

Міністерство освіти і науки України
Поліський національний університет
Кафедра бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ЩИРА ТЕТЯНА ПАВЛІВНА

УДК 657.47:664.4

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ
БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Спеціальність 071 – облік і оподаткування

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і тестів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Тетяна Щира

Науковий керівник
Малюга Наталія Михайлівна
доктор економічних наук, професор

Житомир – 2024

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Поліського національного університету

Рецензент:

доцент кафедри фінансів і кредиту Поліського національного університету,
к.е.н., доц. Стойко Олег Якович

Висновок комісії за результатами попереднього захисту:

допустити до захисту

Голова комісії _____ Тетяна ГАЙДУЧОК
(підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту за
результатами попереднього захисту:

допустити до захисту

Протокол засідання кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та
аудиту № __ від __ _____ 2024 року

В.о. завідувача кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Наталія МАЛЮГА _____
(підпис)

«__» _____ 2024 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Студентка ЩИРА Тетяна Павлівна захистила кваліфікаційну роботу з
оцінкою: сума балів за 100-бальною шкалою _____, за університетською шкалою

Секретар ЕК _____
(підпис)

Ганна МАЙДУДА
(прізвище та ініціали)

Анотація

Щира Т.П. Організація обліку та аналізу основних засобів бюджетних установ. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю 071 – облік і оподаткування. – Поліський національний університет Міністерства освіти і науки України, Житомир. 2024.

У кваліфікаційній роботі були обґрунтовані теоретичні засади та проведена розробка напрямів удосконалення обліку основних засобів бюджетних установ. В рамках дослідження було проаналізовано сучасні теоретичні підходи до визначення сутності основних засобів, а також розглянуто класифікацію основних засобів.

Визначено, що облікова інформація відіграє ключову роль у формуванні загальної концепції ефективного управління основними засобами бюджетної установи. Виділено, що цільове використання обліково-аналітичних даних сприяє оптимізації основних засобів та забезпеченню ефективної діяльності бюджетної установи.

У кваліфікаційній роботі були досліджені особливості організації обліку та аналізу основних засобів бюджетних установ. Крім того, надано рекомендації з удосконалення бухгалтерського обліку основних засобів бюджетних установ.

Процес дослідження включав розроблення концептуальної схеми організації обліку, аналізу і контролю витрат виробництва.

Ключові слова: основні засоби, амортизація, організація обліку, аналіз, бюджетна установа.

Abstract

Shyra T.P. Organization of accounting and analysis of fixed assets of budgetary institutions. - Manuscript.

Qualification work for obtaining a master's degree in specialty 071 - accounting and taxation. – Polis National University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Zhytomyr. 2024.

In the qualification work, the theoretical principles were substantiated and directions for improving the accounting of fixed assets of budget institutions were developed. As part of the study, modern theoretical approaches to determining the essence of fixed assets were analyzed, and the classification of fixed assets was also considered.

It was determined that accounting information plays a key role in the formation of the general concept of effective management of the main means of a budget institution. It was highlighted that the targeted use of accounting and analytical data contributes to the optimization of fixed assets and ensuring the effective operation of the budget institution.

In the qualification work, the peculiarities of the organization of accounting and analysis of fixed assets of budgetary institutions were investigated. In addition, recommendations on improving the accounting of fixed assets of budget institutions were provided.

The research process included the development of a conceptual scheme for the organization of accounting, analysis and control of production costs.

Key words: fixed assets, depreciation, organization of accounting, analysis, budgetary institution.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	9
1.1. Економічний зміст основних засобів	9
1.2. Організація обліку та аналізу основних засобів	14
1.3. Характеристика та аналіз господарської діяльності бюджетних установ	16
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК І АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ	22
2.1. Завдання і роль системи обліку і аналізу основних засобів на підприємстві	22
2.2. Облік основних засобів на підприємстві	24
2.3. Аналіз основних засобів на підприємстві	29
ВИСНОВКИ	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	36
ДОДАТКИ	41

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Ефективне використання ресурсів підприємств, де ключове значення мають засоби праці, становить основний елемент змін, що відбуваються на ринку. Технічний та технологічний рівень виробництва, якість послуг та отримання економічних вигод залежать від стану цих засобів. Пошук шляхів вдосконалення матеріально-технічної бази вимагає покращення підходів до її управління, включаючи бухгалтерський облік, який повинен забезпечувати інформацію для управлінських рішень. Отже, покращення матеріально-технічної бази має відбуватися паралельно з реформуванням системи бухгалтерського обліку та контролю за власністю держави.

Спеціальна увага до державного майна має обґрунтовані підстави, оскільки через нього держава здійснює пріоритети розвитку і забезпечує фінансову безпеку країни. Сьогодні державна політика спрямована на економічний розвиток, метою якого є збільшення багатства в умовах ринку. Цей процес негативно впливає на невиробничі сфери, такі як наука, освіта, культура, охорона здоров'я тощо.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Значний внесок у розробку теоретичних положень та методологічних підходів до обліку і аналізу основних засобів в бюджетній сфері зробили науковці різних країн, включаючи таких як М.Т. Білуха, С.Ф. Голов, Ф.Ф. Бутинець, В.Г. Лінник, М.В. Кужельний, В.В. Сопко, М.С. Пушкар та інші. Водночас, соціально-економічне значення цієї проблеми та невирішені методологічні та практичні питання підкреслили актуальність теми, визначили мету, завдання, структуру та зміст виконаної бакалаврської роботи.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних та розробці науково-практичних рекомендацій спрямованих на удосконалення організації обліку та аналізу основних засобів, що в свою чергу, є важливою передумовою для підвищення ефективності процесів управління в бюджетних установах України.

Для досягнення мети у кваліфікаційній роботі поставлено та вирішено наступні завдання:

- розкрити економічну сутність основних засобів;
- дослідити організацію обліку та аналізу основних засобів;
- провести аналіз господарської діяльності бюджетних установ;
- визначити завдання і роль системи обліку основних засобів;
- розглянути порядок ведення обліку основних засобів в бюджетних установах;
- провести аналіз основних засобів в бюджетних установах.

Об’єктом дослідження є господарські операції, пов’язані з обліком і аналізом основних засобів бюджетних установ.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти організації обліку та аналізу основних засобів бюджетних установ.

Методи дослідження. Під час дослідження теоретичних аспектів обліку основних засобів бюджетних установ було використано методи індукції та дедукції, які допомогли визначити місце основних засобів бюджетних установ у загальній класифікації активів бюджетної установи. Для розкриття сутності поняття «основні засоби» були використані теоретичне узагальнення, групування і порівняння. Історичний та логічний методи застосовувалися для уточнення та деталізації рахунків, призначених для обліку основних засобів та їх амортизації. Системний підхід був використаний як методологічна основа для розкриття процесів формування основних засобів в бюджетних установах. Дослідження було проведено з використанням діалектичного підходу до вивчення сучасного стану обліку основних засобів в бюджетних установах.

Інформаційна база дослідження. Дослідження було побудовано на основі аналізу законодавчих та нормативних документів України, а також положень та стандартів бухгалтерського обліку. Враховувалися також наукові праці українських та закордонних вчених в галузі обліку та аналізу. Крім цього, для отримання практичних даних використовувалися первинні документи та форми

статистичної, фінансової та податкової звітності, одержані від досліджуваної бюджетної установи.

Практичне значення отриманих результатів. Отримані результати дослідження мають практичне значення, оскільки їх впровадження у практику сприятиме вдосконаленню методів та організації обліку та аналізу основних засобів у бюджетних установах. Реалізація цих досліджень сприятиме підвищенню оперативності та аналітичності облікової інформації, розумінню фінансової звітності та підсиленню контролю за формуванням та динамікою основних засобів відповідно до законодавчих вимог, статуту та облікової політики в бюджетних установах.

Структура кваліфікаційної роботи включає вступ, два розділи, висновки та список використаних джерел (43 джерела) та додатки. Загальний обсяг роботи складає 40 сторінок. У роботі міститься 11 рисунків, 6 таблиць.

РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

1.1. Економічний зміст основних засобів

Основні засоби є основою матеріально-технічної бази підприємства і формують його виробничий потенціал. Раціональне використання цих засобів сприяє покращенню техніко-економічних показників підприємства. Це в свою чергу означає, що користувачі повинні мати достовірну та повну інформацію про використання основних засобів. Формування системи нормативно-правового регулювання обліку основних засобів та їх амортизації, включаючи процеси виробничого використання, зносу, амортизації, підтримки в робочому стані через проведення ремонтів і відновлення, має велике значення.

Діяльність будь-якої бюджетної установи значною мірою залежить від її забезпеченості основними засобами. Основні засоби є однією з найважливіших економічних категорій, оскільки саме вони забезпечують функціонування будь-якого господарюючого суб'єкта. Вартість установи залежить від вартості основних засобів, які обліковуються на балансі.

Всі ці аспекти мають знаходити відображення у практиці бюджетного обліку, з урахуванням специфіки діяльності бюджетної установи. На практиці виявляється, що теорія обліку та її застосування можуть істотно відрізнитися, тому цей факт слід враховувати при організації обліку основних засобів у бюджетних установах [30].

Основні засоби – це створені працею знаряддя праці, які діють в натурально-речовій формі і утримуються підприємством з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів (надання послуг, виконання робіт), чи здавання в оренду іншим особам, або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій і які на протязі тривалого часу зберігають свою натуральну форму, та характерною рисою яких є поступове перенесення їх вартості на створене

з їх участю благо (продукт, послугу інше) в міру фізичного чи морального зносу [25].

Класифікацію основних засобів представлено на рис. 1.1.

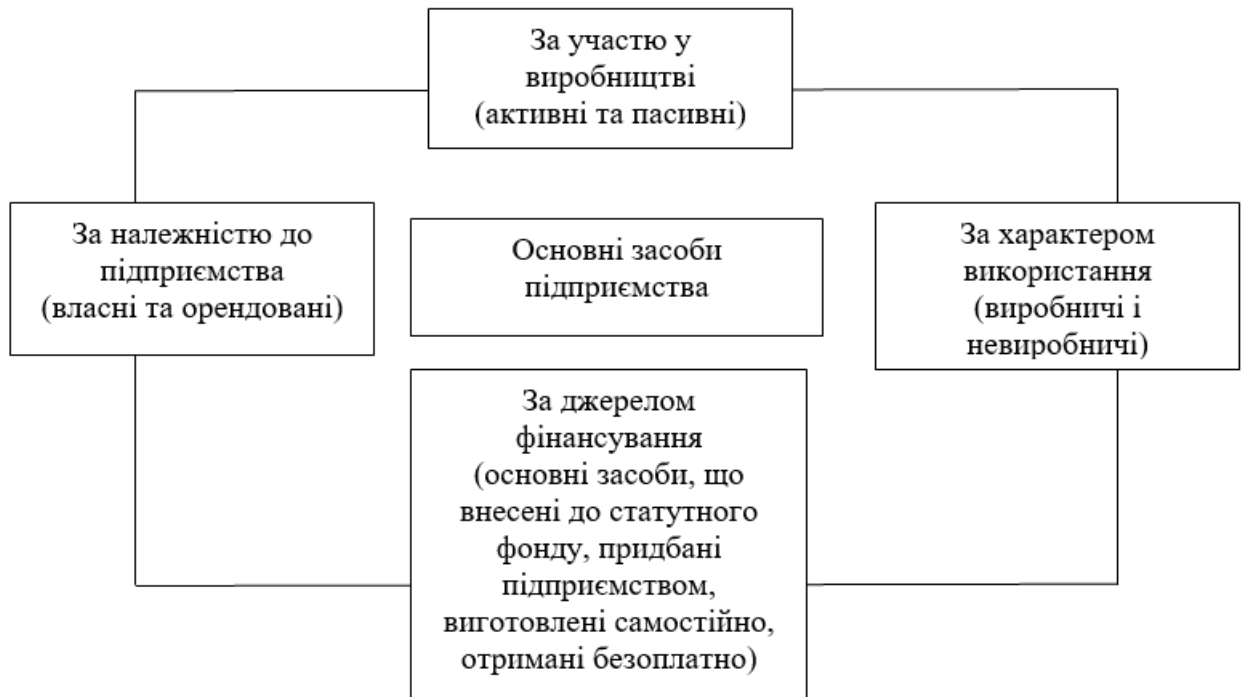

Рис. 1.1. Класифікація основних засобів

Джерело: узагальнено автором за [27]

Отже, основні засоби вирізняються різноманітністю за їхнім призначенням та природно-предметним складом, в залежності від їх ролі у виробничому процесі. Тому для обліку основних засобів, складання звітності, планування відтворення, проведення переоцінок та проведення інвентаризацій необхідно якимось чином згрупувати об'єкти основних засобів за певними ознаками у відповідні категорії, тобто класифікувати їх.

Згідно Податкового кодексу України, основні засоби та інші необоротні матеріальні активи класифікують за 16 групами, які узагальнено в табл. 1.1 [38].

Таблиця 1.1

Класифікація основних засобів відповідно до Податкового кодексу України

Групи	Мінімально допустимі строки корисного використання, років
група 1 - земельні ділянки	-
група 2 - капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15
група 3 - будівлі	20
споруди,	15
передавальні пристрої	10
група 4 - машини та обладнання	5
з них:	
екстронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 2500 гривень	2
група 5 - транспортні засоби	5
група 6 - інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4
група 7 - тварини	6
група 8 - багаторічні насадження	10
група 9 - інші основні засоби	12
група 10 - бібліотечні фонди	-
група 11 - малоцінні необоротні матеріальні активи	-
група 12 - тимчасові (нетитульні) споруди	5
група 13 - природні ресурси	-
група 14 - інвентарна тара	6
група 15 - предмети прокату	5
група 16 - довгострокові біологічні активи	7

Джерело: узагальнено автором за [38]

Однією з проблем у веденні бухгалтерського обліку бюджетної установи є нормативно-правове регулювання. Достовірність та повнота інформації щодо нарахування амортизації основних засобів гарантується нормативними документами з бухгалтерського обліку на різних рівнях, які представлені на рис. 1.1.

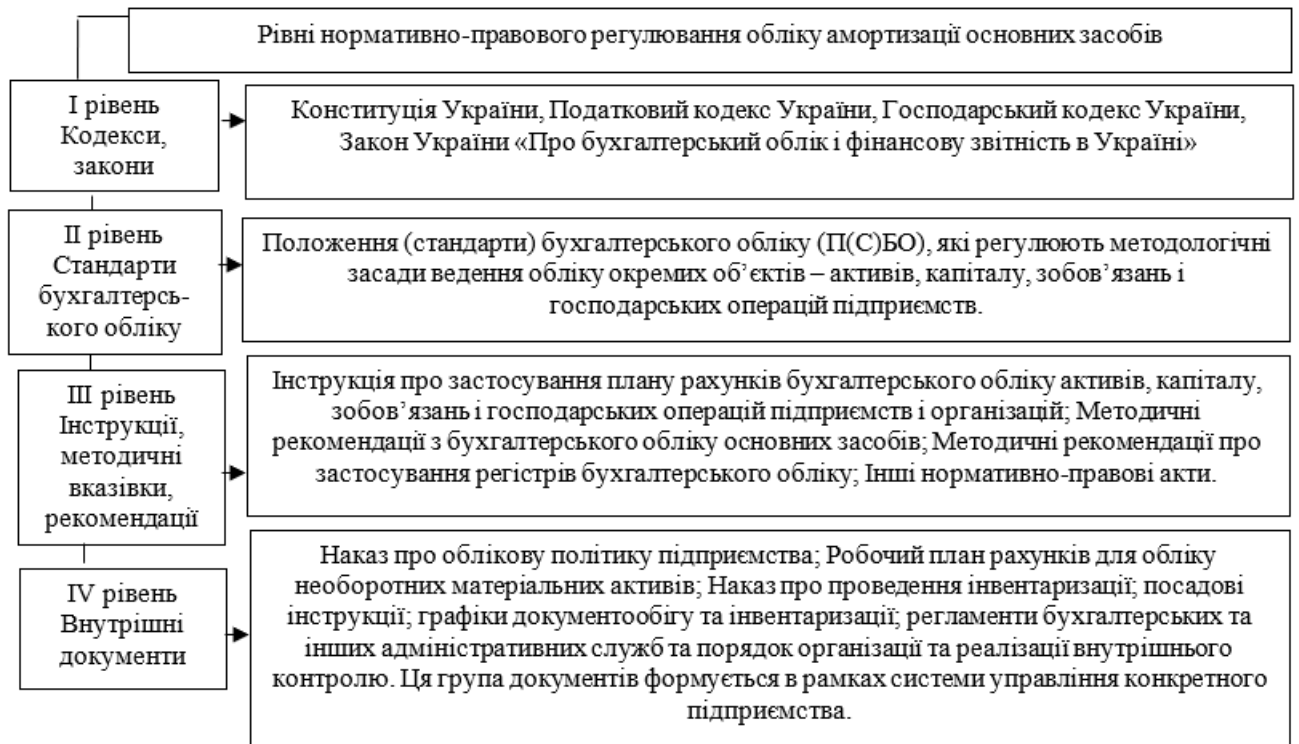
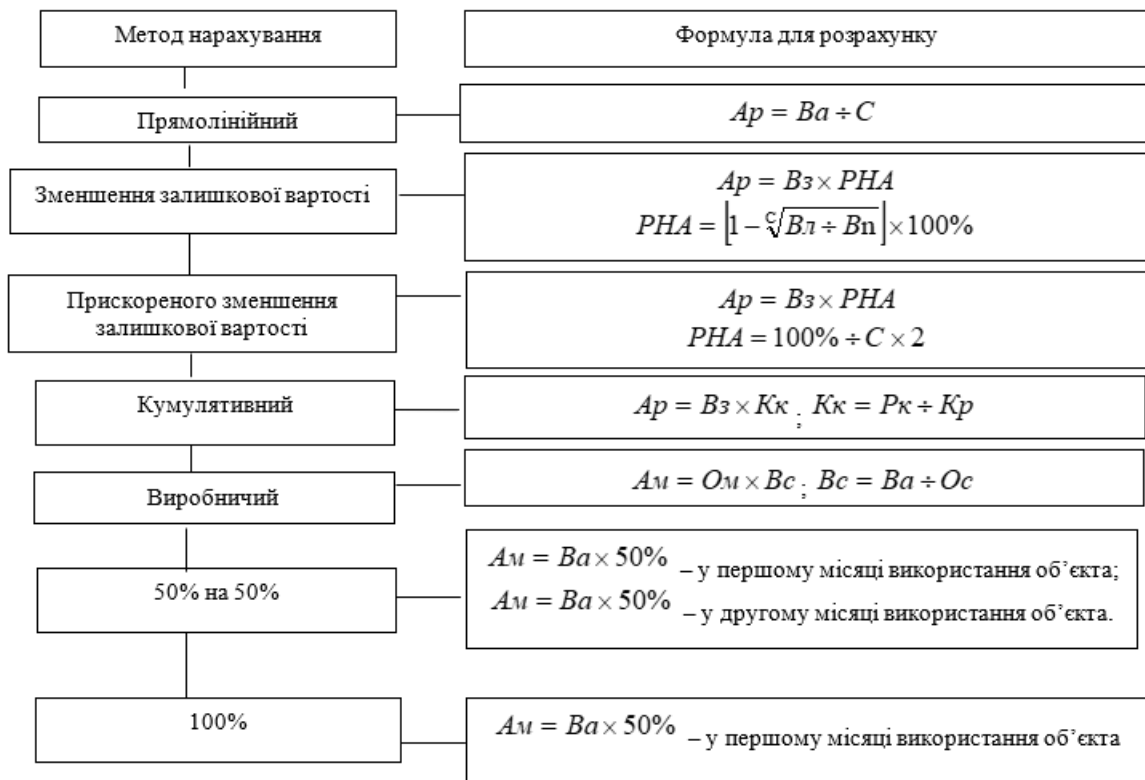

Рис. 1.1 Основні рівні нормативно-правового регулювання організації обліку основних засобів

Джерело: узагальнено автором за [33; 34; 36; 37; 38; 39; 40; 43]

Амортизація основних засобів – це поступове, систематичне списання вартості основних засобів в процесі їх корисного використання, що пов'язане з фізичним та моральним зносом [38]. На рис. 1.2 наведено характеристику методів нарахування амортизації.

Нарахування амортизації відіграє значну роль у механізмі обліку наявності та руху основних засобів в бюджетних установах. З одного боку, амортизація включається як елемент витрат для витрат періоду. З іншого боку, її також розглядають як джерело коштів для відновлення основного засобу. Цей процес відображає специфіку руху вартості об'єкта основних засобів та є важливим елементом управління процесом відтворення.

Скорочення:

A_p – річна сума амортизації;
 A_m – місячна сума амортизації;
 B_a – амортизаційна вартість об'єкта;
 PHA – річна норма амортизації;
 C – строк корисного використання об'єкта ОЗ (років);
 B_z – залишкова вартість об'єкта на початок звітного року або первісна вартість об'єкта ОЗ на дату початку нарахування амортизації;
 B_l – ліквідаційна вартість об'єкта ОЗ;
 B_n – первісна вартість об'єкта ОЗ;
 K_k – кумулятивний коефіцієнт;

P_k – кількість років, які залишилися до кінця строку корисного використання об'єкта ОЗ;
 K_p – сума порядкових номерів років корисного використання об'єкта;
 O_m – фактичний місячний обсяг продукції (робіт, послуг);
 B_c – виробнича ставка амортизації;
 O_c – очікуваний обсяг виробництва з використанням амортизаційного обладнання.

Рис. 1.2. Методи нарахування амортизації відповідно до чинного законодавства

Джерело: узагальнено автором за [33; 34]

У сукупності основні засоби формують матеріально-технічну базу та визначають виробничу потужність підприємства. Виробнича потужність підприємства визначає максимальний обсяг виробництва продукції при повному використанні виробничого обладнання та площі, враховуючи передові технології та оптимізацію організації праці.

1.2. Організація обліку та аналізу основних засобів

Бухгалтерський облік в бюджетній установі є системою контролю за рухом бюджетних та позабюджетних коштів. Він ґрунтується на міжнародно визнаних принципах, виконує управлінські, контрольні та інформаційні функції. Проте він має свої власні особливості та розглядається як окремий вид діяльності (рис. 1.3) [18].

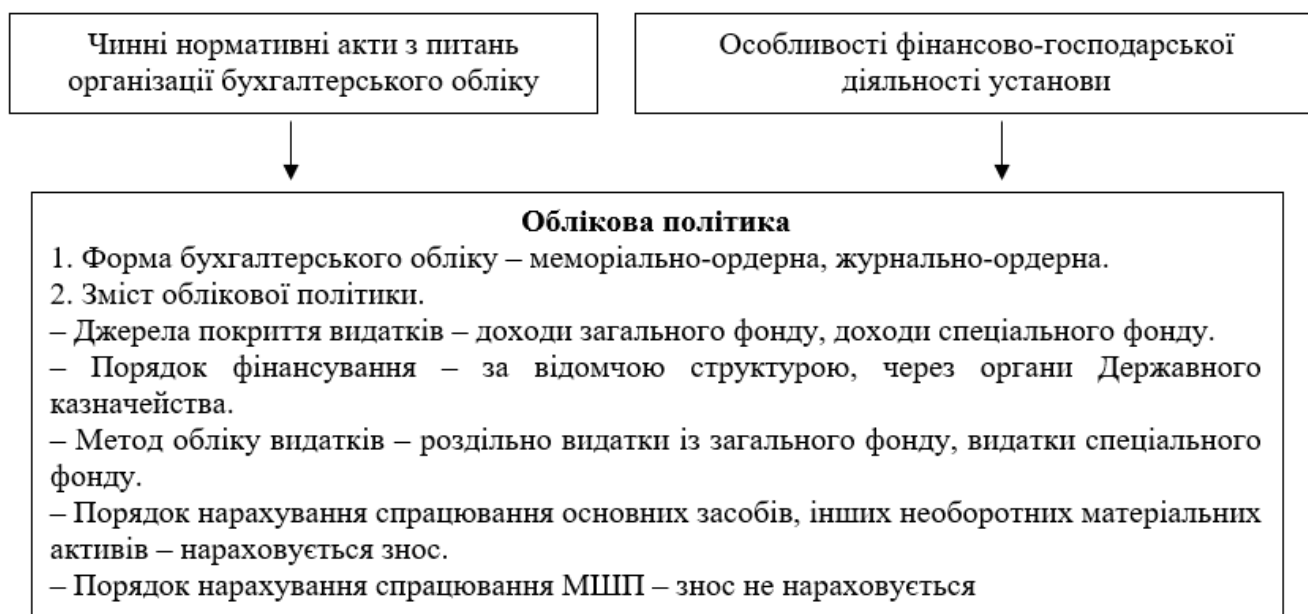

Рис. 1.3. Облікова політика бюджетної установи

Джерело: узагальнено автором за [22]

Для успішного виконання поставлених завдань у бухгалтерському обліку бюджетних установ необхідна раціонально організована система, яка враховує специфіку їхньої діяльності.

Організація бухгалтерського обліку є однією з найважливіших аспектів управління бюджетною установою. Без належно організованої системи обліку неможлива ефективна робота бюджетної установи та дотримання цільового використання бюджетних ресурсів відповідно до видатків та доходів.

Організація бухгалтерського обліку означає створення системи, яка включає умови та елементи облікового процесу з метою отримання достовірної та

своєчасної інформації про виконання кошторису установи. Метою організації бухгалтерського обліку є розподіл повноважень в бухгалтерії, розробка облікової політики та оптимізація обробки інформації [29].

Організація бухгалтерського обліку в бюджетній установі – це спрямована діяльність державних органів влади, яка забезпечує виконання кошторису доходів і видатків та забезпечує інформацією внутрішніх і зовнішніх користувачів.

Специфіка організації бухгалтерського обліку в бюджетних установах полягає у забезпеченні контролю за виконанням кошторису доходів і видатків, що передбачає точний облік фактичних видатків і пов'язаних з ними зобов'язань. Отже, організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах повинна вирішувати наступні завдання (рис. 1.4).

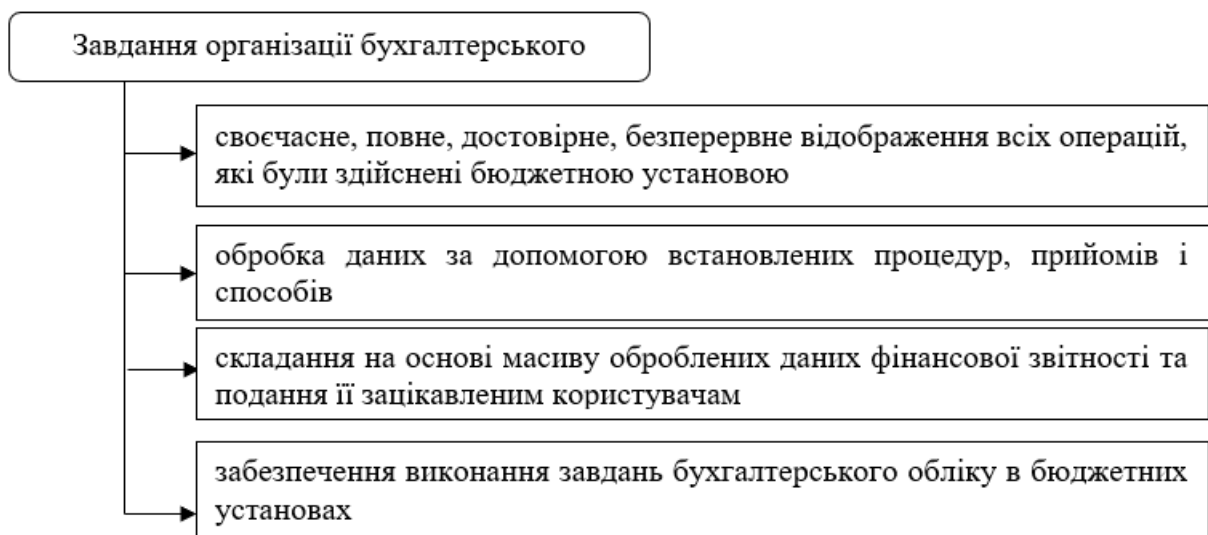

Рис. 1.4. Завдання організації бухгалтерського обліку в бюджетних установах

Джерело: узагальнено автором за [.....]

Організація економічного аналізу тісно пов'язана з питаннями, подібними до обліку та звітності. В економічному аналізі найбільше розглядаються контрольні функції обліку. У відміну від організації облікового процесу, система нормативних актів не регулює жорстко організацію економічного аналізу. Тому для забезпечення порядку в цій сфері часто використовується створення внутрішнього документа щодо аналітичної роботи на підприємстві.

Основними завданнями аналізу основних засобів включають в бюджетних установах є:

- визначення рівня забезпеченості основними засобами та їх технічного рівня;
- дослідження факторів, що впливають на ефективність їх використання основних засобів;
- оцінка впливу основних засобів на обсяги виробництва;
- виявлення можливостей для підвищення ефективності використання основних засобів.

Джерелами інформації для аналізу ефективності використання основних засобів у бюджетній установі є: баланс (Звіт про фінансовий стан), меморіальний ордер №5, первинні документи з обліку наявності та руху основних засобів, використовуються також дані статистичної звітності про нову техніку, форми технічної звітності, матеріали інвентаризації.

1.3. Характеристика та аналіз господарської діяльності бюджетних установ

Фінансово-господарську діяльність бюджетних установ характеризують певні особливості, які відображаються на методиках та організації бухгалтерського обліку. Оскільки бюджетні установи є неприбутковими організаціями, то їх метою є надання нематеріальних послуг іншим організаціям, установам, підприємствам і фізичним особам, а не отримання прибутку. Вони також є частиною бюджетної системи країни та беруть участь у виконанні бюджету шляхом виконання кошторису доходів і видатків.

Об'єктом дослідження є Головне управління Державної податкової служби (ДПС) у Житомирській області. Для всебічного та об'єктивного висвітлення своєї діяльності Головне управління ДПС у Житомирській області здійснює взаємодію з Інститутами громадянського суспільства, бізнес-асоціаціями [17].

Динаміку надходжень до Зведеного, Державного, місцевих бюджетів, що контролюються ГУ ДПС у Житомирській області за 2022-2023 р.р. (млрд грн) представлено на рис. 1.5 [17].

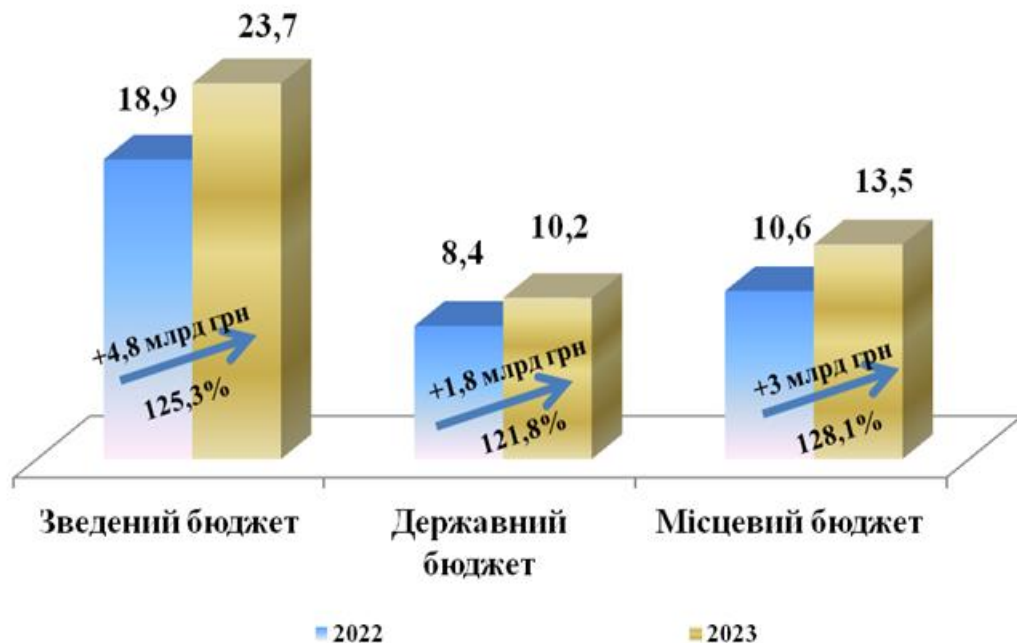

Рис. 1.5. Динаміку надходжень до Зведеного, Державного, місцевих бюджетів, що контролюються ГУ ДПС у Житомирській області за 2022-2023 р.р. (млрд грн)

Джерело: узагальнено автором за [17]

Протягом 2023 року до зведеного бюджету надійшло 23705,4 млн грн платежів, що контролюються ДПС, що більше на 25,3% або 4786,3 млн грн у порівнянні з 2022 роком. До державного бюджету надійшло (збір) 10167,1 млн грн, що на 21,8% або 1816,8 млн грн більше у порівнянні з 2022 роком.

Надходження (збір) до загального фонду державного бюджету становлять 8165,15 млн грн, до спеціального – 2001,98 млн грн. Показники доходів державного бюджету перевиконано на 6,0%, додатково до бюджету надійшло 577,0 млн грн.

Структуру надходжень до загального фонду Державного бюджету за 2023 рік узагальнено на рис. 1.6 [17].

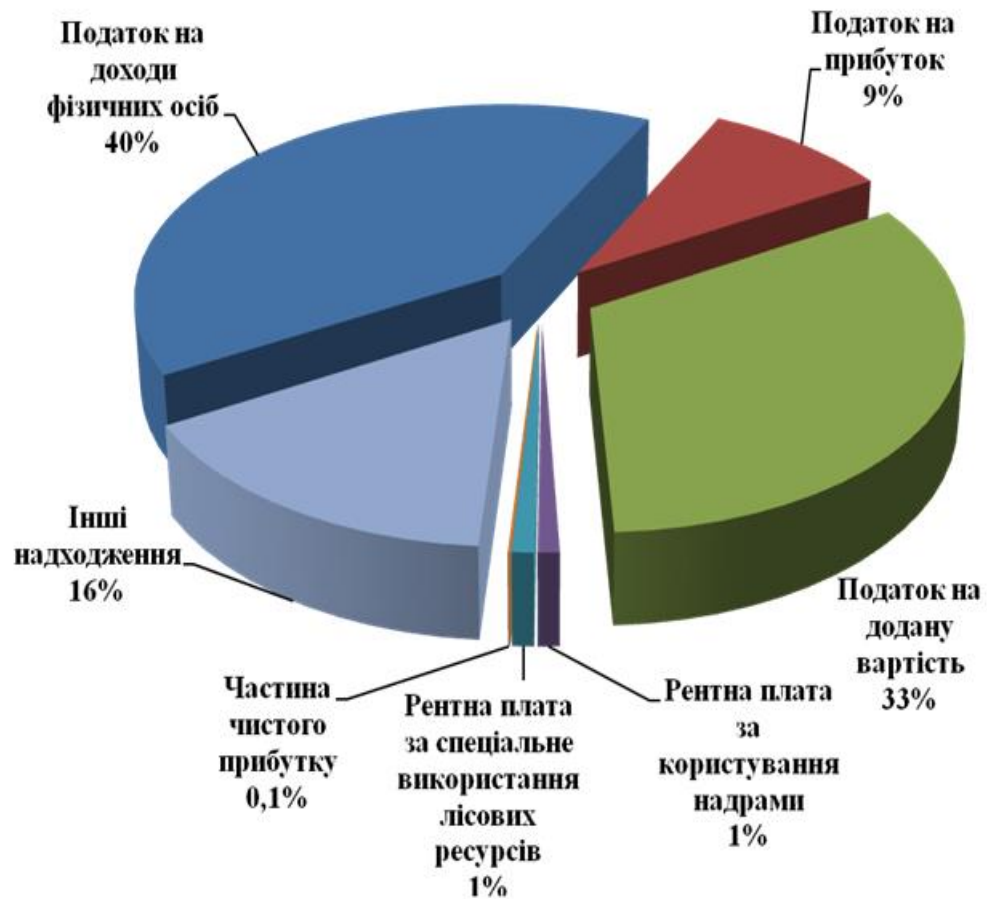

Рис. 1.6. Структура надходжень до загального фонду Державного бюджету за 2023 рік

Джерело: узагальнено автором за [17]

У структурі надходжень до загального фонду державного бюджету найбільшу питому вагу займають: податок на доходи фізичних осіб – 40 %, податку на додану вартість – 33,0 %. та податок на прибуток підприємств – 9 %.

Структура надходжень до місцевих бюджетів за 2023 рік представлена на рис. 1.7.

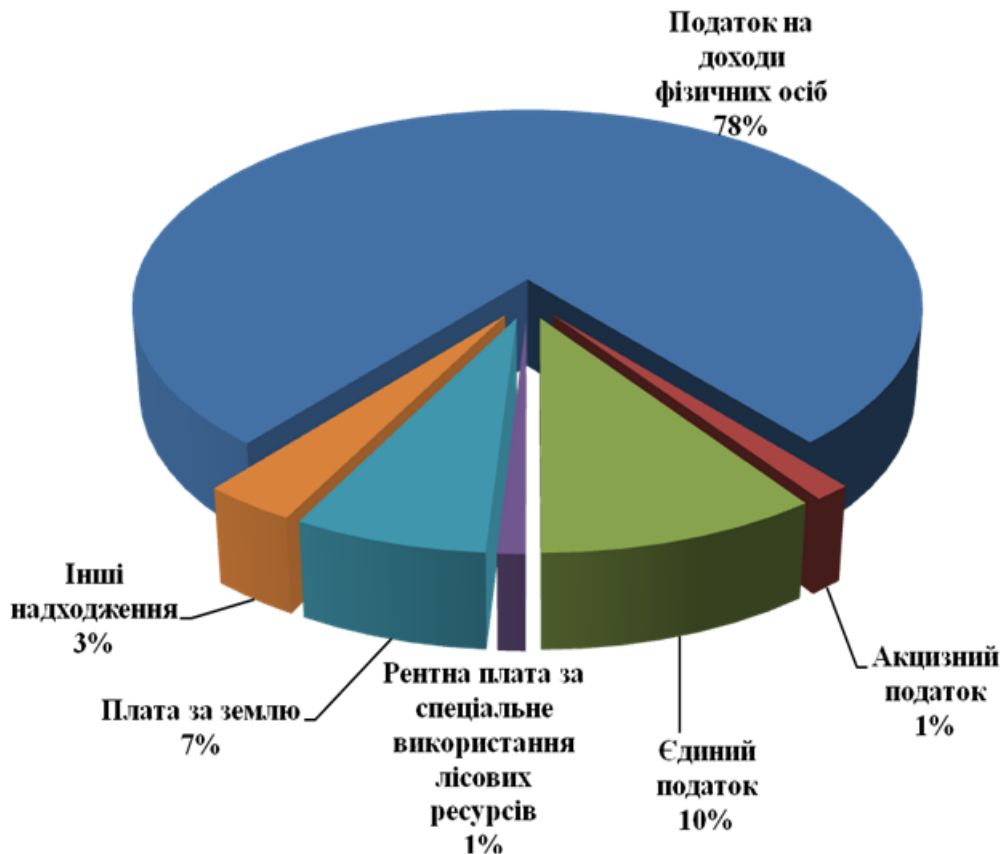

Рис. 1.7. Структура надходжень до місцевих бюджетів за 2023 рік

Джерело: узагальнено автором за [17]

У 2023 році до місцевих бюджетів надійшли 13538,2 млн гривень платежів, що є більше на 128,1% або 2969,4 млн гривень у порівнянні з 2022 роком. Однак, з урахуванням вимог Закону України від 8 листопада 2023 року № 3428-IX "Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо забезпечення підтримки обороноздатності держави та розвитку оборонно-промислового комплексу України" [40], щодо переспрямування податку на доходи фізичних осіб забезпечення потреб оборони з місцевих бюджетів до державного бюджету (понад 1,9 млрд гривень), доходи місцевих бюджетів скориговано відповідно [17]. Таким чином, доходи місцевих бюджетів скориговані на 95,2% (-681,4 млн гривень).

В сучасних умовах управління ключове значення має потреба в удосконаленні методів складання та виконання кошторису доходів та видатків бюджетної установи. Для підвищення оперативності та аналітичності управління необхідно вдосконалити процес документування господарських операцій,

узгоджуючи його з сучасним програмним забезпеченням для ефективної обробки інформації на електронних носіях. Для отримання об'єктивної картини та аналізу діяльності Головного управління ДПС у Житомирській області проведемо аналіз показників, що наведені у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

**Аналіз діяльності Головного управління ДПС у Житомирській області за
2021-2023 роки**

Показники	Роки			Відхилення 2023 до 2021 рр.	
	2021	2022	2023	+/-	%
ДОХОДИ					
<i>Доходи від обмінних операцій</i>					
Бюджетні асигнування	233574882	204266259	199390406	-34184476	85,4
Доходи від продажу активів	-	806	-	-	-
Інші доходи від обмінних операцій	56467	34785	1500	-54967	2,7
Усього доходів від обмінних операцій	233631349	204301850	199391906	-34239443	85,3
<i>Доходи від необмінних операцій</i>					
Трансферти	1446320	-	1742879	296559	120,5
Інші доходи від необмінних операцій	-	-	46479	-	-
Усього доходів від необмінних операцій	1446320	-	1789358	343038	123,7
Усього доходів	235077669	204301850	201181264	-33896405	85,6
ВИТРАТИ					
<i>Витрати за обмінними операціями</i>					
Витрати на виконання бюджетних програм	229103764	199785517	191576867	-37526897	83,6
Витрати на виготовлення продукції (надання послуг, виконання робіт)	-	6520	30104	-	-
Інші витрати за обмінними операціями	1233455	1361047	2089136	855681	169,4
Усього витрат за обмінними операціями	230337219	201153084	193696107	-36641112	84,1
<i>Витрати за необмінними операціями</i>					
Інші витрати за необмінними операціями	6496099	5510983	7984335	1488236	122,9

Показники	Роки			Відхилення 2023 до 2021 рр.	
	2021	2022	2023	+/-	%
<i>Усього витрат за необмінними операціями</i>	6496099	5510983	7984335	1488236	122,9
<i>Усього витрат</i>	236833318	206664067	201680442	-35152876	85,2
Профіцит/дефіцит за звітний період	-1755649	-2362217	-499178	-	-

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності Головного управління ДПС у Житомирській області

Аналізуючи дані таблиці, можна зробити висновок, що порівнюючи 2021-2023 роки показники діяльності Головного управління ДПС у Житомирській області ВП змінилися. Так, загальна сума доходів протягом 2021-2023 рр. зменшилася на 33896405 грн. або на 14,4 %, при цьому загальна сума витрат зменшилася відповідно на 35152876 грн або на 14,8 %. Варто зауважити, що сума доходів від обмінних операцій зменшилась на 34239443 грн., водночас сума доходів від необмінних операцій зросла на 343038 грн. або на 23,7%. Що стосується витрат, то сума витрат за обмінних операціями зменшилась на 36641112 грн., а сума витрат за необмінними операціями збільшилась на 1488236 грн. або на 22,9 %. Протягом 2021-2023 років у діяльності Головного управління ДПС у Житомирській області ВП спостерігається дефіцит бюджету, тобто перевищення витрат над доходами.

РОЗДІЛ 2. ОБЛІК І АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

2.1. Завдання і роль системи обліку і аналізу основних засобів на підприємстві

Організація обліку основних засобів в бюджетній установі – це систематично організована діяльність з фіксації та управління даними про всі основні засоби (наприклад, будівлі, транспортні засоби, обладнання тощо), які перебувають у власності або у користуванні даної установи. Ця система включає в себе реєстрацію отримання, експлуатації, списання та руху основних засобів, визначення їх вартості, а також облік амортизації.

Метою організації обліку основних засобів є забезпечення достовірності та точності інформації про активи установи, забезпечення їх належного використання та збереження, а також відображення вартості цих засобів у фінансовій звітності відповідно до вимог бухгалтерського обліку.

Основні принципи організації обліку основних засобів включають систематичність, доступність та достовірність даних, відповідність законодавчим вимогам та стандартам бухгалтерського обліку, а також забезпечення відповідальності за збереження активів та їхню ефективну експлуатацію.

Система обліку основних засобів в бюджетній установі має наступні завдання:

1. Реєстрація придбання та вилучення основних засобів – складання документів про отримання нових засобів, їхній облік та документальне підтвердження вилучення основних засобів з обліку при їхньому списанні або продажу.

2. Класифікація основних засобів, яка вимагає їхньої групування за певними ознаками, такими як вид, технічні характеристики, стан тощо, що відповідно, допомагає в зручному та ефективному управлінні цими активами.

3. Проведення інвентаризації, шляхом здійснення регулярних перевірок фактичної наявності та стану основних засобів сприяють підтримці їхньої наявності в бухгалтерському обліку.

4. Облік амортизації основних засобів і відповідних нарахувань з метою зменшення їхньої вартості та визначення фактичного зносу, який відбувається з цими активами з часом.

5. Забезпечення відповідності вимогам та нормативам, встановленим законодавством, що регулює бухгалтерський облік у бюджетних установах.

Ці завдання спрямовані на забезпечення точності та надійності обліку основних засобів і є важливими для ефективного управління бюджетними ресурсами.

Організація аналізу основних засобів в бюджетній установі – це систематичний процес оцінки та перегляду фізичного та фінансового стану основних засобів, що знаходяться в користуванні установи. Цей процес має на меті забезпечити ефективне використання та збереження основних засобів, а також розробку стратегій їхнього покращення та модернізації.

Основні аспекти організації аналізу основних засобів включають визначення їхньої фізичної і технічної готовності, оцінку вартості та стану зносу, аналіз термінів амортизації, оцінку ризиків та можливостей їх використання. Також важливим є врахування вимог законодавства та нормативів, що стосуються обліку та управління основними засобами в бюджетних установах.

Метою організації аналізу основних засобів є отримання об'єктивної інформації про їхній стан та використання з метою прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Такий аналіз допомагає забезпечити оптимальне використання ресурсів, прогнозування потреб у модернізації та розвитку, а також мінімізацію ризиків, пов'язаних з утриманням та експлуатацією основних засобів.

Система аналізу основних засобів в бюджетній установі включає наступні завдання:

1. Оцінка поточного стану основних засобів – визначення фактичної вартості активів, їх фізичного стану, технічної готовності та використання.

2. Розрахунок та аналіз амортизації – включає визначення темпів зносу основних засобів, аналіз витрат на амортизацію та їх відповідність фактичному стану активів.

3. Реалізація стратегічного планування, оскільки система аналізу основних засобів допомагає у визначенні потреб у модернізації, ремонтах, чи заміні основних засобів на більш продуктивні та технічно вдосконалені.

4. Аналіз основних засобів дозволяє виявити можливі проблеми з експлуатації активів, їхню застарілість, а також можливості для їх вдосконалення та оптимізації використання.

5. Підтримання відповідності нормативам та вимогам бюджетного законодавства та нормативно-правових актів.

Ці завдання спрямовані на забезпечення ефективного управління основними засобами бюджетної установи, оптимізації їх використання та підвищення ліквідності та рентабельності діяльності.

2.2. Облік основних засобів на підприємстві

Організація обліку основних засобів – це систематична та упорядкована діяльність зі збору, обробки та надання надійної та вчасної інформації про наявність, рух, збереження та використання основних засобів з метою прийняття управлінських рішень [47].

Основні засоби, які беруть участь у господарських процесах у Головному управлінні ДПС у Житомирській області, пройшли всі стадії цього процесу (рис. 2.1):

- надходження основних засобів;
- наявність основних засобів і їх використання;
- вибуття основних засобів.

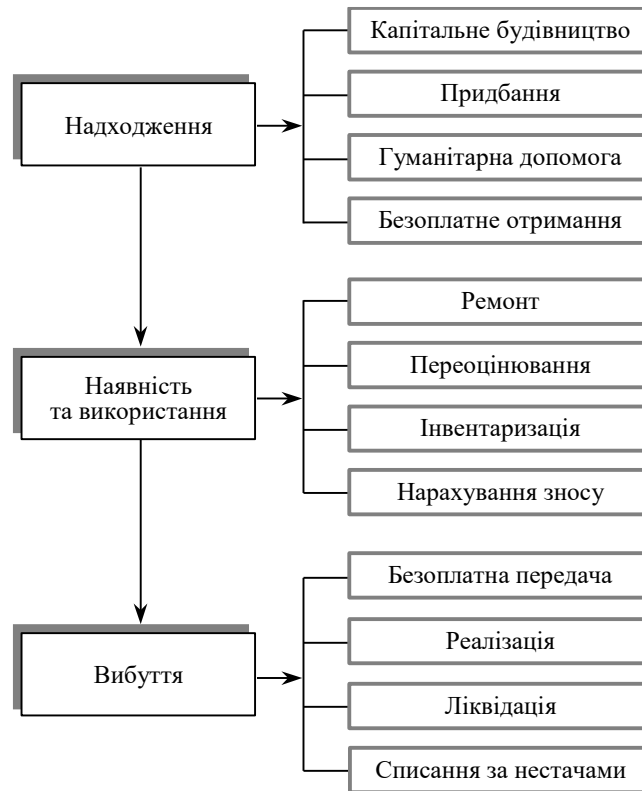

Рис. 2.1. Схема участі об'єктів основних засобів у господарському процесі бюджетної установи

Джерело: узагальнено автором

Відповідно до зазначеної схеми, головні завдання бухгалтерського обліку і контролю основних засобів включають наступне:

1. Забезпечення контролю за наявністю і збереженням основних засобів у підприємстві.
2. Правильне, повністю і своєчасне оформлення первинними документами та відображення в обліку операцій руху основних засобів, зносу, ремонту, реставрації і модернізації.
3. Забезпечення правильної, об'єктивної оцінки основних засобів у поточному обліку, заключному балансі та звітності.
4. Точне та своєчасне визначення суми зносу основних засобів та їх відображення в обліку та звітності.

5. Своєчасне та якісне проведення інвентаризації основних засобів, правильне оформлення результатів та їх відображення в обліку та звітності.

6. Контроль за виконанням планів ремонтів основних засобів та дотриманням кошторисів витрат на ремонти.

Ці завдання допомагають забезпечити точність та достовірність фінансової звітності підприємства, а також оптимізувати використання та управління основними засобами.

Для ефективної організації обліку основних засобів та інших необоротних активів, насамперед необхідно забезпечити своєчасне та правильне оформлення первинних документів для всіх операцій, які стосуються їх надходження, використання, переміщення внутрішньо у закладі, ремонту, зносу, вибуття або списання. Вимоги до оформлення документів, що регламентують господарські операції на підприємствах усіх галузей народного господарства України, встановлені "Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку" [39].

Згідно з чинним законодавством, організація облікового процесу основних засобів має на меті:

- контроль за збереженням основних засобів;
- коректне документальне відображення надходжень, переміщень, використання та списання основних засобів;
- своєчасну реєстрацію амортизації основних засобів в обліку;
- облік витрат на ремонт основних засобів.

У сучасних умовах основних засобів відіграють важливу роль у господарській діяльності, утворюючи виробничо-технічну базу бюджетної установи. Схема організації обліку основних засобів у Головному управлінні ДПС у Житомирській області узагальнена на рис. 2.2.

Рис. 2.2. Схема організації обліку основних засобів у Головному управлінні ДПС у Житомирській області

Джерело: узагальнено автором за [39]

Документування господарської діяльності є фундаментальним аспектом бухгалтерського обліку будь-якої організації. Документообіг включає створення первинних облікових документів або їх отримання від інших організацій, облік, обробку та подальше зберігання в архіві. Графік документообігу описує рух первинних документів на підприємстві від моменту їх створення до передачі на зберігання. Для обліку та синтетичного відображення основних засобів у "Плані рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ" передбачено рахунок 10 "Основні засоби" [36].

Господарські операції обліку основних засобів представлено в табл. 2.1 [43].

Таблиця 2.1

**Відображення на рахунках обліку операцій з надходження основних засобів у
Головному управлінні ДПС у Житомирській області**

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	Прийняття в експлуатацію заново побудованих будинків, споруд	103	401	120000,00
2	Придбання за рахунок коштів загального фонду необоротних активів:			
	- на вартість необоротних активів без ПДВ;	10	675	25000,00
	водночас на зазначену суму проводиться інший запис	802	401	25000,00
	- на суму ПДВ	802	675	5000,00
3	Придбання за рахунок коштів спеціального фонду необоротних активів:			
	- на вартість необоротних активів без ПДВ;	10	675	40000,00
	водночас на зазначену суму виконується інший запис (сума без ПДВ)	813	401	40000,00
	- на суму ПДВ:			
	якщо ПДВ включено до податкового кредиту	641	675	8000,00
	якщо ПДВ не включено до податкового кредиту	813	675	8000,00
3	Безкоштовне отримання оборотних активів (крім централізованого постачання матеріальних цінностей);	10	712	6200,00
	водночас виконується інший запис	812	401, 131	6200,00
4	Оприбуткування основних засобів, виготовлених господарським способом;	10	625	8000,00
	водночас виконується інший запис	811	401	8000,00
	- на вартість необоротних активів;	10	684	300,00
	водночас на зазначену суму виконується інший запис	812	401	300,00

Джерело: узагальнено автором за [39; 43]

Загальну схему руху інформації щодо надходження основних засобів у Головному управлінні ДПС у Житомирській області представлено на рис. 2.3.

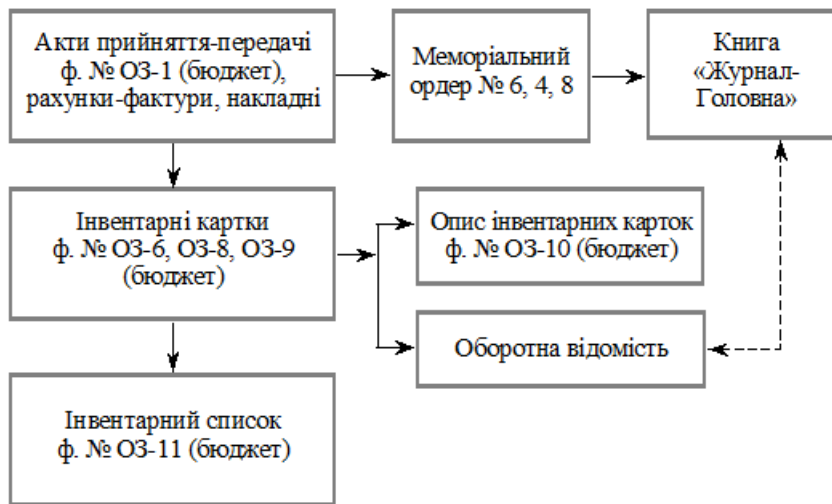

Рис. 2.3. Схема обліку надходження необоротних активів

Джерело: узагальнено автором за [39]

Під час бухгалтерського обліку вибуття основних засобів застосовується накопичувальна відомість про вибуття та переміщення необоротних активів ф. № 438 (бюджет) - меморіальний ордер № 9 [39]. Для кожного документа в ній проводяться відповідні записи з вказівкою матеріально відповідальної особи.

2.3. Аналіз основних засобів на підприємстві

Активом підприємства вважається всю його власність, яка відображається в балансі. Це економічні ресурси у формі майнових цінностей, що використовуються в господарській діяльності з метою отримання прибутку. Основні засоби є матеріальним активом, який бюджетна утримує для використання в процесі виробництва, постачання товарів або надання послуг. Їх термін корисного використання становить більше одного року. У зв'язку з цим ми проведемо аналіз активів балансу Головного управління ДПС України в Житомирській області та відобразимо дані у вигляді табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Аналіз динаміки активів Головного управління ДПС у Житомирській області за 2021-2023 рр., грн.

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
	2021	2022	20223	+/-	%, рази
I. Нефінансові активи					
Основні засоби	58953738	57482062	55080809	-3872929	93,4
Первісна (переоцінена) вартість	84386937	85375446	85582359	1195422	101,4
Знос	25433199	27893384	30501550	5068351	119,9
Нематеріальні активи:	26017	24612	20304	-5713	78,0
Первісна вартість	73907	73907	73907	0	100,0
Накопичена амортизація	47890	49295	53603	5713	111,9
Незавершені капітальні інвестиції	1411327	316406	1384182	-27145	98,1
Запаси	1565732	2131895	2033598	467866	129,9
Усього за розділом I	61956814	59954975	58518893	-3437921	94,5
II. Фінансові активи					
Поточна дебіторська заборгованість					
за розрахунками за товари, роботи, послуги	32542	4264	-	-	-
за виданими авансами	502658	438208	403844	-98814	80,3
інша поточна дебіторська заборгованість	966	966	3976	3010	У 4,1 р.
Грошові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів в національній валюті	1417381	2245312	3762200	2344819	У 2,7 р.
Усього за розділом II	1953547	2688750	4170020	2216473	У 2,1 р.
Разом	63910361	62643725	62712289	-1198072	98,1

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності Головного управління ДПС у Житомирській області

З проведеного аналізу складу активів установи можна зробити висновок про те, що в 2023 році в порівнянні з 2021 роком сума активів Головного управління ДПС у Житомирській області ВП зменшилась на 1198072 грн. або на 1,9 %. Це відбулося за рахунок збільшення суми фінансових активів за досліджуваний період на 2216473 грн, або у 2,1 р., а саме суми грошові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів у національній валюті на 2344819 грн, або у 2,7 р. та іншої поточної дебіторської заборгованості відповідно на 3010 грн. або у 4,1 р.

При цьому вартість нефінансових активів зменшилась на 3437921 грн, або на

5,5 %, зокрема за рахунок зменшення суми основних засобів на 3872929 грн. або у 6,6 %, нематеріальних активів на 5713 грн. або на 22 % та незавершених капітальних інвестицій – на 27145 грн. або на 1,9%. Варто зауважити, що сума запасів збільшилась на 467866 грн. або на 29,9 %.

Аналіз динаміки джерел формування майна Головного управління ДПС у Житомирській області за 2021-2023 рр. узагальнено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз динаміки джерел формування майна Головного управління ДПС у Житомирській області за 2021-2023 рр., грн.

Показники	Рок			Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
	2021	2022	2023	+/-	%, рази
I. Власний капітал та фінансовий результат					
Внесений капітал	80475185	81463694	81624128	1148943	101,4
Капітал у дооцінках	3973353	3973353	3973353	0	100,0
Фінансовий результат	-22935714	-24437689	-24484308	-	-
Цільове фінансування	1346452	230789	1368566	22114	101,6
Усього за розділом I	62859276	61230147	62481739	-377537	99,4
II. Зобов'язання					
Поточні зобов'язання:					
за платежами до бюджету	89892	115499	-	-	-
за розрахунками за товари, роботи, послуги	-	509227	-	-	-
за розрахунками з оплати праці	454250	555313	-	-	-
за внутрішніми розрахунками	87216	3562	92052	4836	105,5
інші поточні зобов'язання	419590	229059	138361	-281229	33,0
Усього за розділом II	1050948	1412660	230413	-820535	21,9
Доходи майбутніх періодів	137	918	137	0	100,0
БАЛАНС	63910361	62643725	62712289	-1198072	98,1

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності Головного управління ДПС у Житомирській області

Відповідно до даних табл. 2.3 вартість джерел формування майна Головного управління ДПС у Житомирській області ВП порівнюючи період 2021-2023 рр. зменшилась 1198072 грн. або на 1,9 %. Це відбулося за рахунок зменшення суми власного капіталу та фінансового результату на 377537 грн, або на 0,6 %. При

цьому цільову фінансування збільшилось на 22114 грн. або 1,6 %. Водночас сума поточних зобов'язань зменшилась на 820535 грн. або на 78,1%.

Склад та структуру основних засобів Головного управління ДПС України в Житомирській області за 2021-2023 рр., грн за їх групами зображено в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Аналіз складу та структури основних засобів Головного управління ДПС України в Житомирській області за 2021-2023 рр., грн

Основні засоби	Роки						Відхилення 2023 р. від 2021 р.	
	2021		2022		2023		+/-	%
	Сума, грн.	Питома вага, %	Сума, грн.	Питома вага, %	Сума, грн.	Питома вага, %		
Будівлі, споруди та передавальні пристрої	57928599	68,65	57928599	67,85	57928599	67,69	0	100,00
Машини та обладнання	20588533	24,40	21168141	24,79	21099322	24,65	510789	102,48
Транспортні засоби	863368	1,02	863368	1,01	863368	1,01	0	100,00
Інструменти, прилади, інвентар	798580	0,95	782793	0,92	664925	0,78	-133655	83,26
Тварини та багаторічні насадження	18899	0,02	18899	0,02	18899	0,02	0	100,00
Інші основні засоби	45043	0,05	45043	0,05	45043	0,05	0	100,00
Бібліотечні фонди	914	0,00	914	0,00	914	0,00	0	100,00
Малоцінні необоротні матеріальні активи	4143001	4,91	4567689	5,35	4961279	5,80	818278	119,75
Усього	84386937	100,0	85375446	100,00	85582359	100,00	1195422	101,42

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності Головного управління ДПС у Житомирській області

З таблиці видно, що загальна сума основних засобів Головного управління ДПС України в Житомирській області збільшилася на 1195422 грн або на 1,42% з 2021 по 2023 рік.

У структурі основних засобів більшість складають будівлі, споруди та передавальні пристрої, частка яких за період змінилася майже незначно. Однак,

машини та обладнання збільшилися на 2,48%, а малоцінні необоротні матеріальні активи зросли на 19,75%.

З іншого боку, частка інструментів, приладів, інвентару зменшилася на 16,74%, що може вказувати на зміну пріоритетів у розподілі коштів та розвитку діяльності.

Отже, аналіз основних засобів Головного управління ДПС України в Житомирській області був проведений на основі даних фінансової звітності, який дозволяє краще зрозуміти, як змінилися склад та структура активів протягом трьох років. Надана інформація може бути використана для подальшого аналізу фінансового стану установи та прийняття рішень щодо управління основними засобами.

ВИСНОВКИ

Вивчивши теоретико-методологічні засади організації обліку та аналізу основних засобів у системі інформаційних ресурсів бухгалтерського обліку, можна зробити наступні висновки:

1. Основні засоби відіграють ключову роль у діяльності будь-якого суб'єкта господарювання, в тому числі і бюджетної установи.

2. Бухгалтерський облік основних засобів має на меті забезпечення точної та об'єктивної інформації щодо використання та стану основних засобів в бюджетній установі. Ця інформація служить для раціонального управління активами установи з метою досягнення максимального фінансового результату, спрямованого на задоволення соціальних потреб працівників підприємства.

3. Управління основними засобами бюджетної установи включає спостереження, фіксацію відтворення, і контроль за впливом на основні засоби з метою їх найбільш ефективного використання. Цей процес базується на зборі та обробці інформації, яка є важливою для успішного управління цими ресурсами.

4. Для раціональної організації обліку основних засобів, необхідно забезпечити своєчасне та вірне оформлення первинних документів, що описують всі операції з основними засобами, такі як їхнє надходження, використання, переміщення, ремонт, знос, вибуття або списання. Це допомагає забезпечити точність та надійність обліку та відображення всіх процесів, пов'язаних з управлінням основними засобами.

5. Метою організації обліку основних засобів є забезпечення достовірності та точності інформації про активи установи, забезпечення їх належного використання та збереження, а також відображення вартості цих засобів у фінансовій звітності відповідно до вимог бухгалтерського обліку.

6. Основні принципи організації обліку основних засобів включають систематичність, доступність та достовірність даних, відповідність законодавчим вимогам та стандартам бухгалтерського обліку, а також забезпечення відповідальності за збереження активів та їхню ефективну експлуатацію.

7. Метою організації аналізу основних засобів є отримання об'єктивної інформації про їхній стан та використання з метою прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Такий аналіз допомагає забезпечити оптимальне використання ресурсів, прогнозування потреб у модернізації та розвитку, а також мінімізацію ризиків, пов'язаних з утриманням та експлуатацією основних засобів.

8. Організація обліку основних засобів – це систематична та упорядкована діяльність зі збору, обробки та надання надійної та вчасної інформації про наявність, рух та використання основних засобів з метою прийняття управлінських рішень бюджетною установою.

9. Для ефективної організації обліку основних засобів та інших необоротних активів, насамперед необхідно забезпечити своєчасне та правильне оформлення первинних документів для всіх операцій, які стосуються їх надходження, використання, переміщення внутрішньо у закладі, ремонту, зносу, вибуття або списання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амортизація в бухгалтерському і податковому обліку. URL: <http://www.repetitor.ua.rss.achx>.
2. Аудит : навч. посіб. / [Ю. С. Цал-Цалко, Ю. Ю. Мороз, Л. А. Суліменко та ін.] ; [під заг. ред. Ю. С. Цал-Цалка]. Житомир : Рута, 2012. 392 с.
3. Бакай В.Й. Проблема вибору оптимального варіанта методу нарахування амортизації на підприємствах. *Вісник Технологічного університету Поділля. Економічні науки*. 2002. №5. С. 135-140
4. Балахонова О. В. Проблеми поліпшення основних засобів на підприємстві. *Економічні науки*. 2010. № 7. С. 11–13.
5. Белоусов А. Особливості відображення в бухгалтерському обліку передачі основних засобів за договорами купівлі-продажу і міни. *Вісник податкової служби України*. 2010. № 3. С. 40-46.
6. Белоусов А., Кириченко Ю. Особливості внутрішнього аудиту основних засобів. *Вісник КНТЕУ*. 2011. № 6. С. 88-93.
7. Білий Є.Л., Дударенко М.Л. Амортизаційна політика як підґрунтя інвестиційного оновлення підприємства. *Вісник Запорізького національного університету*. 2010. № 3(7). С. 162-165.
8. Бондар О. До питання оцінки основних засобів підприємства в бухгалтерському обліку. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2011. №3. с. 23-28.
9. Бондар О.Д. Проблемні питання оцінки та переоцінки основних засобів у бухгалтерському обліку. *Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Туган-Барановського. Науковий журнал*. 2010. №4. с. 163-170.
10. Бухгалтерський облік (для необлікових спеціальностей) : навч. посіб. / Ю. Ю. Мороз, Т. С. Гайдучок, О. М. Дмитренко. Житомир : Рута, 2022. 256 с.
11. Вердух О. Теоретичні аспекти відтворення основних засобів. URL: http://knutd.edu.ua/publications/conference/20.03.2015/Verdukh_Ischuk_3.pdf

12. Волошин Н.Й. Проблеми обліку основних засобів і шляхи їх рішення. *Вісник ЖІТІ. Економічні науки*. 2008. №19. С.18-24.
13. Гайдучок Т. С. Облікове забезпечення основних засобів в системі управління сільськогосподарським підприємством. *Формування системи та механізмів облікового забезпечення господарської діяльності* : зб. наук. ст. студ. та викл. кафедри бух. обліку Житомир. нац. агрокол. ун-ту. Житомир : ЖНАЕУ, 2010. С. 22–24.
14. Гайдучок Т. С. Проблемні питання обліку основних засобів в сучасних умовах управління підприємством. *Облік, аналіз і контроль в умовах сучасних концепцій управління економічним потенціалом і ринковою вартістю підприємства* : зб. доп. на II міжнар. наук.-прак. інтернет-конф., 23-24 січня 2014 р. Житомир : Рута, 2014. С. 34–35.
15. Гайдучок Т. С., Мостепанюк В. А. Ефективне управління основними засобами підприємств лісового господарства як рушійна сила інноваційних процесів. *Інноваційна економіка*. 2013. № 4 (42). С. 149–154.
16. Гур'єва І.Н. Проблеми обліку необоротних активів бюджетних установ. *Економічний аналіз. - Збірник наук. праць Тернопільського національного економічного університету*. 2012. Вип. 10. Част. 3. С. 157-160.
17. Головне управління ДПС у Житомирській області. Офіційний сайт. URL: <https://zt.tax.gov.ua/dlya-gromadskosti/informatsiya-dlya-institutiv-gromadyanskogo-suspilstva--biznes-asotsiatsiy/>
18. Дворик І. В. Сучасний стан та напрямки удосконалення облік основних засобів у державному секторі. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. 2012. Випуск 5. Том 3. С. 104–108.
19. Дворник (Пищолка) І.В., Собкова Г.В. Сучасний стан та напрями удосконалення обліку основних засобів у державному секторі. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/5.3/104.pdf>
20. Дудка Т.В., Барабанова Т.Г. Вдосконалення структури основних виробничих фондів підприємства в сучасних умовах. *Вісник Національного транспортного університету*. 2011. №17. Ч.1. с. 168-174.

21. Жарікова О.О. Первинний облік основних засобів: удосконалення типових форм. *Вісник СевНТУ. Серія: Економіка і фінанси*. 2011. № 116. С. 55–59.
22. Задорожний, З.М. В. Актуальні питання облікової політики підприємств щодо необоротних активів: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2012. – 237 с.
23. Касьянова В.О. Амортизація основних засобів: методи нарахування та організація обліку. *Економічний вісник Донбасу*. 2013. № 2. С. 117–122.
24. Кафка, С. М. Зміст і призначення амортизації основних засобів. *Економічна думка*. 2017. Том 27. № 1. С. 270-279.
25. Коба О.В., Федоренко С.Ю. Відображення операцій з руху основних засобів бюджетних установ у відповідності з планом рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_23/3/33.pdf
26. Кухта К. О., Орошан Т. А. Класифікація основних засобів як важлива передумова їх обліку та аналізу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 21. С. 106-111.
27. Кондратенко І.А., Трачова Д.М. Теоретичні аспекти формування амортизаційної політики підприємства. *Молодий вчений*. № 1.1(41.1). С. 45–48.
28. Коновалова О.В. Удосконалення організації та методології обліку амортизації (зносу) основних засобів. *Вісник Криворізького економічного університету КНЕУ*. 2011. №1. с. 74-79.
29. Кравченко О.В. Проблеми обліку зносу основних засобів у бюджетних установах. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/56498/6/Kravchenko_Problemy_obliku.pdf
30. Лопатовський В. Г., Прадун О. В. Удосконалення організації обліку основних засобів у бюджетних установах. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2014. № 5, Т. 2. С. 217-220.

31. Любар О. О. Амортизаційна політика підприємства як невід'ємна складова його облікової політики. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5484>
32. Мазур А.М., Мазур М.М. Амортизаційна політика: теоретичні аспекти та роль у підвищенні ефективності діяльності суб'єктів підприємництва. *Приазовський економічний вісник*. 2017. № 5. С. 294-298.
33. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 "Основні засоби": наказ Міністерства фінансів України 12.10.2010 р. № 1202. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-15#Text>.
34. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1017-10#n18>.
35. Омельченко О. Ю. Необхідність синтезу фінансового та податкового обліку основних засобів. *Збірник наукових праць III Міжнародної науково-практичної конференції. Наукове видання "Стан і проблеми трансформації фінансів та економіки регіонів у перехідний період"*. Хмельницький. 2011. С.317-321.
36. План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі. Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.2013 № 1203. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14#Text>.
37. План рахунків бухгалтерського обліку у визначеннях та схемах : навчально-наочний посібник / Ю. С. Цаль-Цалко, Ю. Ю. Мороз, Т. С. Гайдучок [та ін.]. Житомир : Рута, 2019. 212 с.
38. Податковий кодекс України Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
39. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: наказ Міністерства фінансів від 24.05.1995 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>.
40. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо забезпечення підтримки обороноздатності держави та розвитку оборонно-промислового

комплексу України: Закону України від 08 лист. 2023 № 3428. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3428-20#Text>

41. Самбурська Н.І. Обліково-аналітичне забезпечення управління основними засобами: теорія і практика (на прикладі підприємств водопровідно-каналізаційного господарства): монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2015. С. 289.

42. Сахацька З. Операції з необоротними активами: загальна характеристика. *Бухгалтерія*. 2012. № 30. с.52-54.

43. Типова кореспонденція субрахунків бухгалтерського обліку для відображення операцій з активами, капіталом. Наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2015 № 1219. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-16#Text>.

ДОДАТКИ